

ה
ועסיסי
וחב
וביקרו

אחרי שסגרו את עיתון 'חרות' פגש את מנחם בגין. "אמרתי לו 'אתם אומרים אלוהים לשלטון בחרתנו. אם עיתון אתם לא מצליחים לנהל איך תנהלו מדינה?' הוא לא ענה לי, נזכר השבוע נח זבולוני, רייב נח זבולוני בפי ידידיו הרבים, או הרנ"ו. הרנ"ז הוא היסטוריה מהלכת על שתיים, מי שהכניס לעיתונות החילונית את הפוליטיקה וההוויה החרדית ומי שמטפף ל"דבר" סיפורים עסיסיים בנושאי דת ודתיים.

נח זבולוני נולד ב-1910 ברוסיה. ב-1924, בעזרת בן-דודו, נטש יחד עם אחיו את הבית ו"גנב" את הגבול לפולין. "לילה שלם הלכנו דרך היערות עד שהגענו לעיירה קטנה בשם רוביוביץ'. היה לי שם דוד. שם בבית הספר למדתי את העברית שלי." להוריו היו תשעה ילדים. על שלושת הקטנים ביותר שמע רק לאחרונה. "לפני שנה וחצי אני מקבל טלפון מהסוכנות. 'נח זבולוני?' שואלים מהצד השני. 'קודם היה שמך נח זבילביץ? אז אחותך הגיעה לארץ'. נו, נסעתי לראות אותה. היא בת 67. אף פעם לא ראיתי אותה קודם. היא באה ממה שהיה ברית-המועצות, יחד עם הבן, שהיה שם מהנדס, אשתו והנכד שלה. היום הם בראשון-לציון. אפילו את שמה לא ידעתי. נו, אז נסעתי לחיפה, לפגוש אותה. היה מאוד מרגש. העיתונות כיסתה את זה בהרחבה. עיתון אחד אפילו פרסם את זה בגדול, עם תמונה, בעמוד הראשון. באמצעותה נודע שיש לי עוד שני אחים. ובכלל יש לי משפחה מאוד ענפה שם."

הגויים של בריסק

בפולין היה נח תלמיד ישיבה שקרן. בימינו היינו אומרים איש הישיבות החרדיות. לאחר רוביוביץ' באה סטולפצי, העיר של מי שהיה נשיא המדינה זלמן שזר. היתה שם ישיבה גדולה. זבולוני למד שם עם יצחק טוניק, לימים מבקר המדינה (לפני מרים בן-פורת). לאחר שנה וחצי עבר לישיבה המפורסמת של וולוז'ין. לפניו למד שם חיים נחמן ביאליק. אחרי וולוז'ין באה קמיניץ וישיבות אחרות. "תלמידי הישיבות או לא הלכו בלבוש המוכר לנו כל כך היום ממאה שערים או מבני-ברק. בפולין, ברוסיה, הם התלבשו בלבוש מודרני. השנאה לציונות היתה עצומה. היא לא ניתנה כלל לגישור. למורחי השנאה היתה עוד יותר גדולה. הרבה יותר מהשנאה בין החרדים והחילונים היום. אין בכלל מה להשוות. הישיבות כולן היו של אגודת ישראל. אבא של מנחם בגין היה מוכיר הקהילה בבריסק. הקהילה היתה ציונית. יום אחד, בארץ, באתי יחד עם מנחם לנחם את אריה לוי, 'אבי האסירים', שאשתו נפטרה. הייתי עם אריה בקשרים מאוד חזקים. מהצד השני בא הרב זאב טולוביץ'יק, הרבי מבריסק, קראו לו רב ולוולה, שהיה אנטי ציוני. אף כי היינו כבר במדינת ישראל השנאה לציונות היתה עדיין גדולה. רב ולוולה בא עם הבן שלו, ריב רפאל, שהיה יו"ר 'הוועדה הציבורית למען כבוד האדם'. אני רואה את בגין מסתכל וכולו רותח מבפנים. לקחתי אותו ביד וניגשתי אתו לרב ולוולה ואמרתי לו 'רבי, תכיר זה ריב מנחם מבריסק'. בגין היה ג'נטלמן. הוא הושיט יד. היד נשארה תלויה ועומדת באוויר. למחרת שאלתי את הבן רפאל, 'הכיצד? והתשובה היתה מדהימה, 'בבריסק היו עוד גויים'."

ומה פוסק עי

לישיבה של הרב קוק בירושלים ומיד אחרי כן עברתי לתל-אביב. זבולוני עבד לפרנסתו בנגרות, בשרברכות, בצבעות, בסבלות כנמל יפו ובעוד כל מיני עבודות מזדמנות. במקביל הצטרף לאצ"ל. לאחר זמן קצר של עבודה בפרדסי פתחתקווה חזר לירושלים. "הייתי נוסע בכל חג לחבר שלי גרשוני בירושלים. הוא לחץ עלי כל הזמן ולחץ שאחזור לישיבה ללימודים. הוא פיתה אותי ולבסוף נכנסתי ל'מרכז הרב' של הרב קוק. קיבלו אותי שם יפה מאוד. הישיבה שכנה אז במרכז ירושלים, ברחוב הרב קוק. הייתי המתמיד של הישיבה למדתי וחידשתי חידושים."

בישיבה התידד זבולוני עם "הנזיר", הרב דוד כהן, שלא הסתפר כל חייו, אביהם של הרב שאריישוב הכהן, היום הרב הראשי האשכנזי של חיפה, ושל צביה גורן, רעייתו של מי שהיה הרב הראשי האשכנזי, שלמה גורן. תקופה מסוימת הוא גם לימד את שאריישוב, לבקשת אביו. באותה תקופה העמיקה מוערבותו של זבולוני בתנועה הרוויזיוניסטית. הוא היה מנוי על יומון התנועה "המשקיף", הרבה לבוא לאספותיה ותרם ל"קרן תלחי", הגוף הפיננסי שמיימן את פעולות הרוויזיוניסטים. שם הכיר את ע"ד דניאל ינובסקי, חניך ישיבת

"עשר שנים חייתי בפולין בלי פספורט. מאחר שאני נמוך חשבו שאני ילד ואיש לא שאל אותי על פספורט." בן 24 שוב גנב זבולוני את הגבול, הפעם ללסביה. שרר בה משטר פאשיסטי. זבולוני החליט לעלות לארץ-ישראל. הוא פנה לחברו עוד מימי הישיבה בקמיניץ, הרב יהודה גרשוני, "העילוי מגרודנה", שכבר היה בירושלים, וביקש ממנו לעזור לו לעלות לארץ. זבולוני עצמו מוסמך לרבנות. אחד מחבריו אמר לי כי "את מה שהוא שכת, אלו המכונים רבנים בין חברי הכנסת החרדים, והם לא, לא ידעו אף פעם." גרשוני פנה לרב אברהם יצחק הכהן קוק, הרב הראשי האשכנזי לארץ ישראל, כדי שיראג לסרטיפיקט לזבולוני. הרב קוק פנה לנציג הסוכנות בלסביה וביקש ממנו להשתרל למען זבולוני. לפניו של הרב קוק לא היה אפשר לסרב. עכשיו, עם סרטיפיקט ביד, התעוררה בעיה חדשה, לזבולוני לא היה כסף לכרטיס. הרוויזיוניסטים הציעו לו כרטיס בתנאי שיתחתן, נישואים פיקטיוויים, ויקח עמו בחורה לארץ-ישראל. "ראיתי את הקרסביצה לראשונה ברכבת", הוא נזכר. "בסידורים השונים לנסיעה עוד לי יהושע דיסנצ'יק, המוכיר של הרוויזיוניסטים בלסביה, האח של אריה דיסנצ'יק, שהיה עורך 'מעריב', והדוד של עידו, שהיה גם הוא עורך 'מעריב'. באתי לארץ ממש לפני ראש השנה 1935. תחילה נסעתי

את שמו. הוא נפגש עם מנחם בגין. בגין היה קורא לו, 'אדוני רבי ומורי'. אז לא היו פריימריס. ובגין, לפעמים בהתייעצות עם אחרים, היה קובע את הרשימה. אחימאיר סיפר לי לאחר הפגישה כי בגין אמר לו, 'אדוני מורי ורבי, אתה תהיה בסוף הרשימה ואני בראש! אתה צריך לעמוד בראש הרשימה' אחימאיר הבין מיד את הרמז. לי הוא אמר, אמרו עלי הכל, שאני רוצח ועוד כל מיני דברים. אבל דבר אחד לא אמרו עלי, שאני שמוקי' הוא אמר שלום לבגין והלך."

המשקיף והמתרים

נח זבולוני אוהב לרבר על אבא אחימאיר. "היו לאחימאיר יחסים מעניינים דווקא עם אנשי השמאל, למרות היריבות האידיאולוגית. למשל עם ר' בנימין מ'ברית שלום' וכתבי העיתון 'משמר', היום 'על המשמר', וולטר לקוויר, נקדימון רוגל וגבריאל שטרן. הוא אהב לשוחח אתם, בדרך כלל להתווכח. לקוויר חי זה שנים בארצות-הברית. היה טרוצקיסט. הוא נחשב היום להיסטוריון ידוע. נקדימון רוגל הוא פנסינר של רשות השידור. היה מנהל הטלוויזיה. אחימאיר ביקש לשכנע את ש"י עגנון לכתוב ספר על פרשת רצח ארלוזורוב. עגנון השיב לו כי הוא כותב על אירועים רק בפרספקטיבה של מינימום ארבעים שנה. אחימאיר הבין את הרמז."

ב-1942 התחיל זבולוני לעבוד בלב לבו של הממסד הרוויזיוניסטי בירושלים. הוא היה לאחראי האדמיניסטרטיבי של "המשקיף" ומתרים ל"קרן תל-חי". בעיתון עבד אז משה ז"ק, לימים עורך "מעריב". עם הזמן התחיל זבולוני גם לכתוב. לקראת סיום מלחמת העולם השנייה התחיל האצ"ל לפעול. אני הייתי הראשון שקיבל את מנחם בגין בירושלים. אני זוכר אותו עוד כמדי הצבא הפולני. הוא התגורר ברחוב אלפסי ברחביה. באותה תקופה התעסקתי בשני נושאים, מודיעין ואיסוף כספים. אני לא זרקתי פצצות, אבל גם מנחם בגין לא זרק פצצות. היה לי תפקיד לראשון למשפחות העצורים חברי האצ"ל והלח"י. היינו אוספים כספים ונותנים אותם אחת לחודש לבני המשפחה של מי שישבו בכלא בקניה, בלטרון ובבתי-סוהר בארץ. כמה לתת נקבע לפי הדרגה והמצב של המשפחה. האמא של אליהו מרידור, הסבתא של דן, סירבה לקבל את הכסף, אף כי מצבה היה קשה. רננה, אשתו של אליהו, לא היתה זקוקה לכסף. היתה עוד משפחה אחת שלא לקחה כסף, אולי היא פחדה. על היריבות הגדולה בין האצ"ל וההגנה זבולוני אינו מדבר, גם שעה שאני חוזר ומעלה את הנושא.

היה לזבולוני תפקיד נוסף, להביא אוכל לאסירי האצ"ל והלח"י בבית הסוהר במגרש הרוסים בירושלים. את האוכל היה לוקח מהמסעדה של היבנר, בעלה של יהודית היבנר, היום נציגת נשי "אמונה" בעיריית ירושלים, בעבר שגרירת ישראל בנורווגיה. באוכל היו שמים כל מיני פתקאות עם הוראות, ולעתים בתחתית כפולה, גם נשק. אחד הסבלים שעבדו עם זבולוני היה צעיר בשם מאיר נקר, לימים מעולי הגרדום. היתה לאצ"ל תכנית לחלץ כמה נידונים למוות בעת הכנסת האוכל. מסיבות שונות היא לא יצאה לפועל. גם הרב אריה לויין סייע לאצ"ל. "דרכו היינו מכניסים ומוציאים פתקים לכלא. בשבת הוא היה מבקר את האסירים וביום ראשון הייתי הולך אליו ולוקח את הפתקים. הבית שלי באותה תקופה, ברחוב חגי, על גבול מאה שערים, היה הדואר של האצ"ל. היו באים נותנים ולוקחים מכתבים. המקשר שלי היה ד"ר אלי

תבין, לימים ראש המחלקה להיגוף בהסתדרות הציונית. הוא גם עבד אתי בחלוקת המשקיף. מאיר שמגר, היום נשיא בית המשפט העליון, אז סטודנט צעיר למשפטים, היה פעיל באצ"ל. גם הוא היה בא לבית ברחוב חגי. הוא נשאר בן ארם. כשאנחנו נפגשים הוא לא מרשה לי בשום פנים ואופן לקרוא לו כבוד השופט."

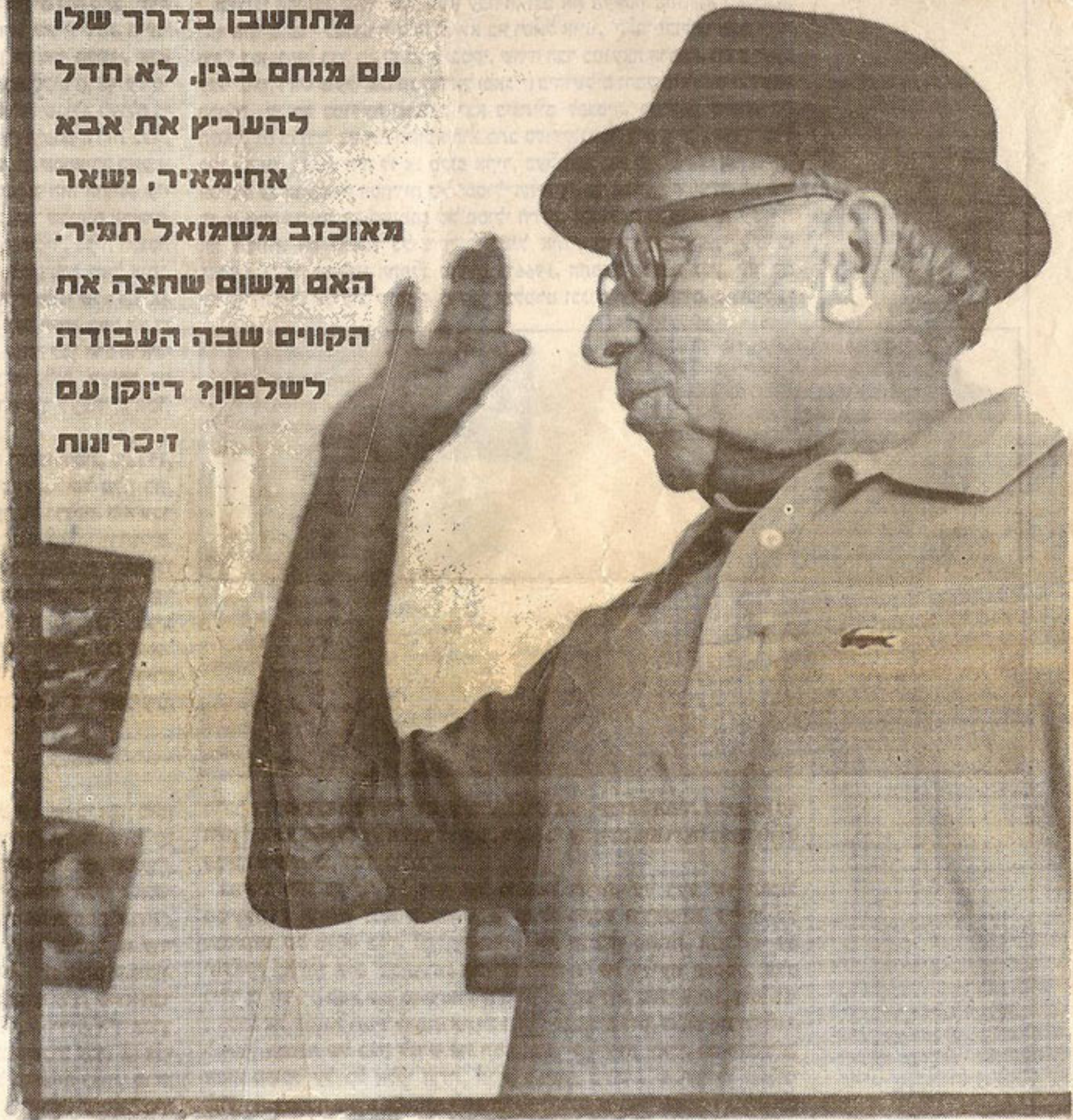
זבולוני נהג לכוא ל"המשקיף" כבוקר, כדי לראות מה פסלה הצנוורה הבריטית. את הקטעים ה"אדומים" העביר לאצ"ל. פעם פסלה הצנוורה את דבריו של הגנרל ברקר, המפקד הצבאי של הבריטים בארץ, שאמר כי הדרך להכות את היהודים היא דרך הכיס. אצ"ל פרסם את הדברים בכרוזים שלו והם עוררו זעם כציבור היהודי בארץ.

פרשת מצודתי

פרשה אחת נותרה פתוחה אצל זבולוני, למרות הזמן שעבר, פרשת מצודתי. מצודתי היה ניצול שואה. הוא נשלח מחיפה לירושלים לגבות כספים לאצ"ל,

ומיד עם מגבעת, נמוך קומה, שנון, מתבל את דבריו ביידיש מרושעת, רייב נח זבולוני, ששמו מוכר היטב לקוראי 'דבר', הוא חלק מוכר ייב בונך האנושי של ירושלים. זבולוני שהתחיל את דרכו ב'המשקיף' תל-חי, עזב את 'הבוקר' והלך ל'חרות', יצא לפוסיה לבסוף דווקא

מהמועצה הדתית. הוא מתחשבן בדרך שלו עם מנחם בגין. לא חדל להעריץ את אבא אחימאיר, ושאר מאוכזב משמואל תמיר. האם משום שחצה את הקווים שבה העבודה לשלמון? דיוקן עם זיכרונות

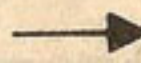

צילום שרית עוזיאל

ליבך הרנניין?

חברון" היוקרתית. באחת האספות הוקסם זבולוני מהמרצה אבא אחימאיר. הערצה שלא פגה גם היום. אחימאיר היה מראשי "ברית הבריונים", מראשי התנועה הרוויזיוניסטית, מהאינטלקטואלים הבולטים של הימין הקיצוני בא"י בתקופת המנדט הבריטי. הוא הואשם בשעתו ברצח חיים ארלוזורוב, וישב בכלא תקופה לא קצרה. המחלוקת סביב רצח ארלוזורוב העמיקה את היריבות, הגדולה ממילא, בין הישוב המאורגן בא"י והרוויזיוניסטים. יעקב יוסי אחימאיר הם בניו של אבא אחימאיר. בשעה שאני מעיר לזבולוני כי מנימת דבריו עולה העדפה של אחימאיר על פני בגין הוא מנסה להתחמק, "את אבא אחימאיר כולם העריכו. מבחינה אינטלקטואלית הוא היה משכמו ומעלה. הוא לא פחד מאיש." בהמשך יספר זבולוני כי אחימאיר כתב ב'המשקיף' ואחרי קום המדינה ב'חרות'. "משפט ארלוזורוב מאוד הטריד את אחימאיר. הוא נלחם על רהבליטציה מלאה. הפציץ את שר המשטרה בכור שיטתית במכתבים, פרסם מאמרים רבים בנושא הרצח. הוא רצה טיהור מלא לשמו. לתנועה זה נמאס. היו שחשבו שהוא ממריע לה מבחינה ציבורית. לכן, אחימאיר אף פעם לא נבחר למוסד מרכזי של חרות. לפני אית הבחיירת הוא ביקש להופיע ברשימה לכנסת במקום האחרון, גם כדי לטהר

ולילה, נשכחה לחלוטין. המשכורת היתה נמוכה. לא יצאתי לחופשות. כאשר מחלקים לא באו לעבודה אני חילקתי את העיתון. העיתון היה בשבילי דרך חיים. ויום אחד, הופ... אני בחוף. מפורסר. ואז החל מאבק ממושך על הפיצויים. אנשי "חרות" סירבו, בין השאר, להכיר בשנות עבודתו של זבולוני ב"המשקיף". לבסוף, לאחר הרבה התרוצצויות ועגמת-נפש קיבל זבולוני צ'קים ושטרות דחויים לשנה וחצי של קרן "תל חי" "שלו", על סכום של 17,835 לירות. חתם עליהם יעקב מרידור, לימים שר האנרגיה והתשתית בממשלת בגין. בכך לא תמה סאת היסורים של זבולוני. כל חודש הוא היה מכניס את הצ'ק או השטר לבנק, וכל חודש הצ'ק היה חוזר אליו ללא כיסוי. "לאחר שהמשחק הזה נמאס עליו נכנס לתמונה ידידו ינובסקי. הוא היה מכניס את הצ'קים להוצאה לפועל והם היו משלמים על כל צ'ק 300 ל"י קנס."

זבולוני הסתובב כחצי שנה ללא עבודה, וגם את העלבון הזה הוא לא שכת. "אף אחד מחברי למחלת ולחרות לא בא ושאל אותי, 'תגיד זבולוני ממה אתה חי?' בסופו של דבר סידרו לו ינובסקי, שהיה חבר במועצה הדתית, והרב יעקב קצנבלובגן, ראש פועלי אגרות ישראל (פאג"י) בירושלים והמשנה לראש המועצה הדתית, עבודה במועצה שממנה יצא בינתיים לפנסיה. במועצה שימש, בין השאר, גם כדובר. באותה תקופה הוא כתב כפרי-לנאסר ל"מעריב", בדרך כלל בלי לחתום בשמו. היה לו אז סקופ אדיר, בעל השלכות פוליטיות חברתיות, הסיפור על הרשימות הסודיות של "פסולי החיתון". עד אז הציבור הרחב לא ידע כי במשרד הדתות יש רשימות של פסולי חיתון. "במועצה אנשי חרות עשו לי את המוות. הם חיפשו כל דרך להכשיל אותי, כיוון שהצטרפתי ל'מרכז החופשי'". כן, זבולוני התפלג מחרות ב-1966, התפלג ממנחם בגין, יחד עם שמואל תמיר, אליעזר שוסטק, מרדכי אולמרט ובנו אהוד ואחרים. כשזבולוני

לקרן "מס חזית ישראל". "הוא עשה את עבודתו בנאמנות. כמה פעמים הלכתי אתו. האחראי למס היה עו"ד רב מילמן, לימים ח"כ ושגריר ישראל (מינוי פוליטי) בפורטוגל. למצודתי לא היו קרובים בארץ. אחרי זמן מה הוציא אותו האצ"ל להורג. פרשה שתומה. הם הרגו אותו ואיש אינו יודע למה. לפני יותר מעשר שנים כתב אחד, מ.דביר, ב'ידיעות אחרונות' על מצודתי ועל הדרך שבה האצ"ל הרג אותו. היה כתוב שהוא בוגד, לא הסבירו איך הוא בגד. בתגובה, פרסמתי ב'ידיעות' את כל הידוע לי על הפרשה."

אחרי מלחמת השחרור הוחלט להוציא את 'חרות'. בגין לא רצה את 'המשקיף', שנתן ביטוי לכל קשת הדעות הרוויזיוניסטיות. הוא רצה עיתון שלו. 'המשקיף' יצא עוד שלושה חודשים, במקביל ל'חרות', ונפל. שלום רוזנפלד, שהיה מאוחר יותר עורך 'מעריב', היה ממיסדי 'חרות'. הוא הוציא אותי מ'המשקיף' והעביר אותי ל'חרות'. "זבולוני היה ב'חרות' מנהלן העיתון בירושלים וגם כתב. היה בעיתון מדור 'על ימין ועל שמאל'. מדור חריף מאוד. מדור של ירירות. הייתי חותם שם רנ"ז, רב נח זבולוני. היתה מחלוקת מי נתן לי את הכינוי, אבא אחימאיר או רב האסירים, אריה לוי. לזבולוני היו אז הרבה סקופים, אף-על-פי ש'חרות' לא היה מהעיתונים המובילים במדינה. היה הראשון שגילה לעולם כי מנהיג נטורי קרתא, עמרם בלוי, עומד להתחתן עם הגיורת היפהפיה רות בלוי, מי שהשתתפה בחטיפת ובהסתרת הילד יוס'לה שומכר. פרשה שהסעירה בשעתו את כל המדינה והעסיקה גם את בן גוריון והשב"כ. הסקופ הזה הועתק ע"י עיתוני הערב והיה לשיחת היום בעולם החרי והחילוני במשך שבועות ארוכים. "היו לי יחסים טובים עם עמרם בלוי. פעם ניגש אלי איוה חוסידי, בבית הכנסת של העדה החרדית, ורצה לזרוק אותי. ניגש אלי בלוי ובתקיפות שאל אותי, 'אתה יודע מי זה רב נח זבולוני?' והיה סקופ גדול אחר של זבולוני שלא פורסם. העורך שלו, איוק רמבה, שהיה מוכירו של ז'בוטינסקי, ספק חשש, ספק לא די בטח בכתב שלו. לזבולוני נודע כי שר הדתות טולדאנו, קודם לכן הרב הראשי הספרדי לתלאביב, עומד לשאת לאשה, בגיל שמונים פלוס, צעירה בת כעשרים. סיפור עסיסי ללא צל של ספק. למחרת טיפס הסיפור לעמוד הראשון של אחד מעיתוני הצהריים."

היו גם אירועים מסעירים רבים, למשל ההפגנה הגדולה והמפורסמת, ב-1952, נגד השילומים. זבולוני נזכר במנחם בגין נואם מעל המרפסת של מלון רון, בכיכר ציון, ומלהיב את ההמונים, שאחרי כן ניסו להסתער על הכנסת. הוא זוכר את החלונות השבורים, את הגז המדמיע. אז הכנסת שכנה במרכז ירושלים. לאחר הנאום ניגש ישראל אלדר (שייב), שהיה מראשי הלח"י אל בגין, ואמר לו "מנחם, היה לך יום גדול". השנים לא היו ידידים. ובגין השיב לו, "ישראל, עוד יהיו לי ימים גדולים יותר". אגב, בגין. "כל השנים הוא התגורר בתלאביב בדירה צנועה מאוד, עם שלושת ילדיו, ברחוב רוזנבאום 1. חברת הבניה של 'הסתדרות עובדים לאומית', 'סלע' קראו לה, הציעה לו, כמנהיג חרות, דירה מרווחת. הוא ועליונה אשתו דחו את הרעיון. 'מהדירה הו', הוא אמר למציעים, 'אעבור רק לדירה אחת, של ראש ממשלת ישראל'."

יצאי "חרות"

זבולוני משתדל לא להיכנס לשרה המוקשים של הפוליטיקה. אף כי חצה מזמן את הקווים. הוא מספר באהבה על ראשית ררכו של "חרות", על התחרות עם העיתון של הציונים הכללים (מאוחר יותר ליברלים, והיום בליכוד), "הבקר". ל"חרות" לא היה דפוס. הוא היה מודפס ברפוס של "הבקר", אחרי "הבקר". אנשי "הבקר" היו מדי פעם מבצעים איזו שהיא תקלה, כדי לעצור את הרפסת "חרות", כדי שהוא לא יגיע בזמן לתחנות ההפצה. ב"חרות" בירושלים כתב אז עוזי בנוזמן, היום ב"הארץ". "אני הכנסתי אותו לעיתון. הוא היה חותם עגיבון. כנראה שחשש לכתוב בשמו. תקופה קצרה כתב בעיתון אפרים ש"ך, שהוא חבר שלי, הבן של הרב אליעזר ש"ך. אליעזר ש"ך, המנהיג החרדי הידוע, היה אברך כשלמדתי בטולפצין. הוא נתן לנו שעורים. במערכת בתלאביב עבדו אז צבי קסלר, היום ראש הסניף של 'ידיעות אחרונות' בירושלים, אריה נאור, שהיה מזכיר הממשלה הראשון של בגין, יואל מרקוס, היום ב'הארץ', שמואל מור שעבר ל'עולם הזה' ואחרי כן הוציא את 'בול', עודד זראי, שהיה עד לאחרונה ב'הארץ' ודן מרגלית, שהתפטר בשבוע שעבר מעריכת 'מעריב', ועוד. העורך הראשון של העיתון היה יוסף וניצקי, שהיה חותם על המאמרים שכתב, י. נץ. כעבור זמן מה הוא הודח ואייזיק רמבה בא במקומו. בגין, יוחנן באדר, אז מספר שתיים הנצחי בחרות, וראשי התנועה האחרים, היו כותבים מאמרים לעיתון של יום שישי. "למדור של באדר החברה קראו די.די.טי, שם של קוטל חרקים שהיה אז מאוד מקובל. המדור היה מאוד חריף ועוקצני, נגד מפא"י כמונן. כששאלתי את וניצקי למה פיטרו אותו, הוא השיב כי בזמנו המדור של באדר היה מודפס לאורך, ואילו אצל רמבה הוא מודפס לרוחב."

"באמצע שנות השישים, ב-1.12.66, תש כוחם של ראשי חירות והם החליטו לסגור את העיתון", מיצר זבולוני. "באדר וחיים לנראו, שהיה אחראי על העיתון, האבא של חבר הכנסת עוזי לנראו, באו לבגין ואמרו לו 'יש לנו חוב של 15,000 לירות. בשביל מה אנחנו צריכים עיתון? אותנו הרי יפרסמו בכל מקרה בעיתון'. 'חרות' נסגר. במקומו קנו ראשי התנועה כמה טורים ב'הארץ'. זה החזיק מעמד מעט מאוד זמן. במקום 'חרות' ו'הבקר', שגם הוא נסגר, הוקם עיתון אחד, 'היום'. העורך שלו היה איז'ו רגר, היום ראש עיריית באר-שבע. אף כי עברו מאז הרבה מאוד שנים, נח זבולוני לא סלח ולא שכח לראשי חרות, או תנועתו, על שהעדיפו את יעקב ויינברג, שהיה סוכן 'הבקר' בירושלים, כמנהל 'היום' בירושלים. ויינברג מסר את רשימת המינויים של 'הבקר', לאחר שנסגר, ל'הארץ', אני נתתי את המינויים של 'חרות' ל'היום'. לשני העיתונים לא היו הרבה מינויים בירושלים. כמה מאות בלבד לכל אחד. כעבור זמן לא רב גם 'היום' נסגר, אך זבולוני לא שכח ולא סלח. "תבין", הוא אומר, "מסרו לחיים קורפו, שויינברג יהיה מנהל העיתון. מסירות של 24 שנים, יום ולילה, יום

מדבר על "המרכז החופשי" הוא מדבר על איש אחד, שמואל תמיר. דומה, כי עד היום הוא לא סלח לו על חזרתו לליכוד. דומה כי עד היום הוא רואה בצעד זה גם פגיעה אישית בו, בנח זבולוני.

הפילוג היה בעיקר על רקע של מלחמת דורות, על רקע של תסכול מכישלונות חוזרים ונשנים בבחירות, ואולי בראש ובראשונה ערעור על מנהיגותו של מנחם בגין. זבולוני מסביר את הליכתו מחרות, אגב יחד עם ינובסקי, בהיותו איש "הסתדרות עובדים לאומית" של אליעזר שוסטק, אולם ברור כי זהו רק קטע קטן מהסיפור. ערב ועידת הפילוג, ביוני 1969, ניסו בני משפחה של שמואל תמיר לרתום את רב האסירים, אריה לוי, באמצעות זבולוני, לסיכול הכוונה של בגין לגרש את תמיר וחבריו מחרות. ואכן, רב האסירים, שהיה מקובל על כל חלקי חרות, הגיע במונית מיוחדת שסידר לו זבולוני לוועידה. למרבה הפלא והאכזבה לא נתנו לו להכנס פנימה: "מסביב לאולם, וגם בפנים, נוצרה אווירה קשה. היו שאמרו 'רבים דקרו'. היה חשש גדול שהסיפור ייצא החוצה לעיתונות ויהיה סקנדל גדול." בסופו של דבר נכנס הרב לוי לאולם, אולם דחו את כל ניסיונותיו לקבל את רשות הדיבור. "אחד מבניו של אריה, מרגיש זבולוני, "אמר לי, 'אבא שלי היה הפקר בחייו והפקר במוותו'."

לאחר הפרק של "המרכז החופשי" הצביע זבולוני ב-1977 ד"ש, לשם הלך שמואל תמיר. "אחרי כן אמרתי מספיק. מאז אני מצביע עבודה. כשחזר תמיר לליכוד כתבתי לו מכתב גלוי ב'דבר' תחת הכותרת 'תזכור מה שעשו לך'. זה, כמוכן, לא עזר."

נח זבולוני גר היום בשכונת קריית משה בירושלים עם אשתו אסתר, ניצולת שואה, שעברה לפני כן כרשמת רפואית. בתו יהודית עובדת כאקטוארית. נשואה לרן שפר, סמנכ"ל בחברת הביטוח "הסנה". נכדתו, יעל צור, סימה לימודי שנה ראשונה משפטים בהצטיינות. בנו אלי - מדען מחשבים, "בוגר מכון ויצמן בהצטיינות". מאז אמצע שנות ה-70 זבולוני הוא המומחה של "דבר" לנושאי דת, מעורכן בנעשה בעולם החרדי והדתי לפני ולפנים. תמיד עם מגבעת על הראש, גם בבית. הוא מסתובב בסימטאות מאה-שערים ובכת"א-אונגרין כבן בית. "אין מפלגות דתיות", הוא אומר, "יש מפלגות כספיות. יכול להיות שבלי המפלגות הדתיות היה לציבור הדתי יותר טוב, שכן כל המפלגות מכירות בחובתה של המדינה לתת לו שירותים." הוא בעד פשרה טריטוריאלית, גם ביהודה ושומרון, תמורת שלום אמתי. "קדושת חיי האדם חשובה מקדושת הארץ", הוא מרגיש. מקפיד, בשבתות, ללמוד עוד שיעור בתלמוד.

על שובה של מפלגת העבודה לשלטון אומר זבולוני, "אצטט את שלום רוזנפלד, לפני קום המדינה איש פלוגות בית"ר, שלאחר המהפך אמר, 'עכשיו אפשר לנשום אוויר צח'."